

Spółeczne poparcie dla protestu nauczycieli

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 23 stycznia 2019 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

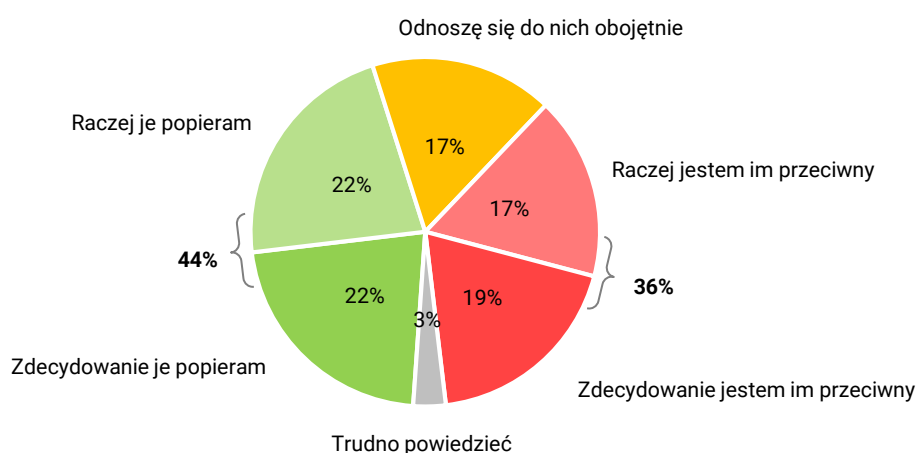
W wyniku nieosiągniętego porozumienia pomiędzy stroną rządową a reprezentowaną przez Związek Nauczycielstwa Polskiego i Forum Związków Zawodowych stroną oświatową, w dniu 8 kwietnia rozpoczął się – w znacznej części szkół w całym kraju – strajk nauczycieli, którzy domagają się wzrostu swoich wynagrodzeń. W kwietniowym badaniu, zrealizowanym częściowo jeszcze w trakcie toczących się negocjacji nauczycieli i rządu, przed rozpoczęciem szerokiej akcji protestacyjnej, a częściowo już w czasie odbywającego się strajku¹, zapytaliśmy Polaków o ich poparcie dla protestujących nauczycieli, ich postulatów, a także o ocenę reakcji rządu na te postulaty. Interesował nas również stosunek badanych do różnych form protestu nauczycieli.

ZWOLENNICY I PRZECIWNICY STRAJKU NAUCZYCIELI

Polacy w ocenie protestów nauczycieli są, jak się okazuje, raczej podzieleni, przy czym zwolennicy strajku nieznacznie przeważają nad jego przeciwnikami (44% wobec 36%). Co szósty badany odnosi się do protestów obojętnie (17%), a tylko nieliczni nie mają wyrobionej opinii na ten temat (3%).

CBOS

RYS. 1. Jaki jest Pana(i) stosunek do protestów organizowanych przez nauczycieli?

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (347) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganych komputerowo (CAPI) w dniach 4–11 kwietnia 2019 roku na liczącej 1064 osoby reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Poparcie dla protestów nauczycieli relatywnie najczęściej wyrażają osoby najmłodsze (52%) oraz mające od 35 do 44 lat (51%), mieszkańcy największych miast (62%), badani z wyższym wykształceniem (60%) i osiągający najwyższe dochody *per capita* (60%), a ponadto niepraktykujący religijnie (58%) oraz deklarujący lewicowe poglądy polityczne (68%) – zob. tabelę aneksową 1.

W potencjalnych elektoratach głównych ugrupowań politycznych protest nauczycieli najczęściej spotyka się ze zrozumieniem – w tym zwłaszcza wśród zwolenników PO (78% popierających) i Wiosny Roberta Biedronia (67%). Przeciwni są mu głównie potencjalni wyborcy partii rządzącej (60% przeciwników), jednak również wśród nich co piąty (21%) popiera protestujących pracowników oświaty.

TABELA 1

Potencjalne elektoraty*	Jaki jest Pana(i) stosunek do protestów organizowanych przez nauczycieli?			
	Popieram je	Odnoszę się do nich obojętnie	Jestem im przeciwny	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Prawo i Sprawiedliwość (wraz z Solidarną Polską i Porozumieniem)	21	16	60	3
Platforma Obywatelska RP	78	6	14	2
Polskie Stronnictwo Ludowe**	50	24	23	3
Wiosna	67	13	20	0
Kukiz'15**	46	34	20	0
Trudno powiedzieć, jeszcze nie wiem, waham się	45	22	27	6
Nie głosujący	38	22	37	3

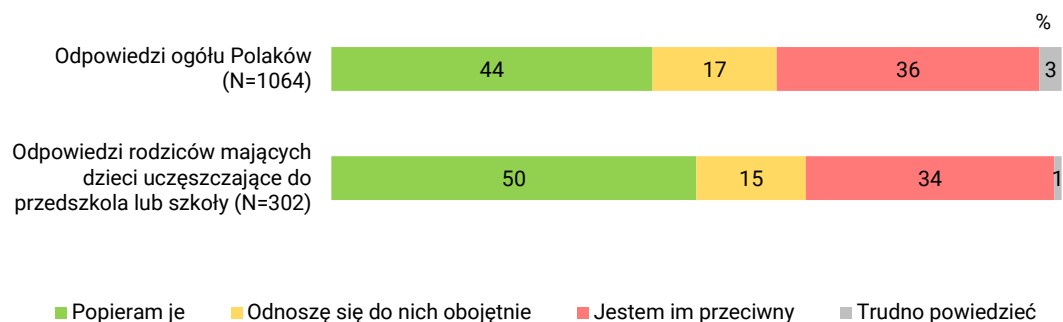
* Określone na podstawie deklaracji poparcia danego ugrupowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych

** Wyniki dotyczące wyborców tego ugrupowania należy traktować ostrożnie ze względu na ich niewielką liczebność w próbie

Okazuje się także, że rodzice dzieci uczęszczających do szkół i przedszkoli są nieco bardziej wyrozumiali dla protestów nauczycieli niż ogół Polaków. Poparcie dla strajkujących nauczycieli deklaruje połowa z nich (50%), a sprzeciw wyraża jedna trzecia (34%).

CBOS

RYS. 2. Jaki jest Pana(i) stosunek do protestów organizowanych przez nauczycieli?

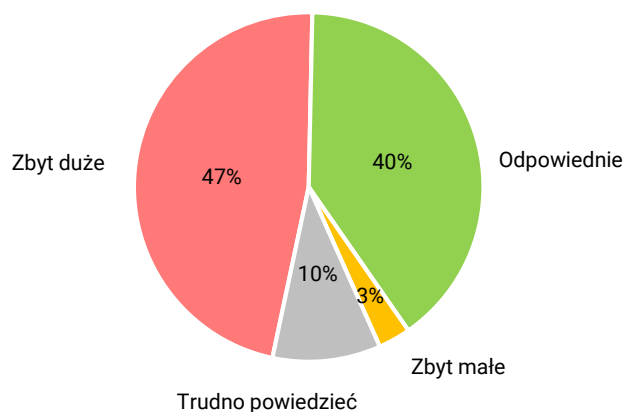

OCENA OCZEKIWAŃ FINANSOWYCH NAUCZYCIELI

Polacy, zapytani o oczekiwania finansowe nauczycieli kierowane pod adresem rządu, najczęściej oceniają je jako zbyt duże (47% wskazań). Dwie piąte badanych (40%) uważa, że kwoty, których domagają się nauczyciele, są odpowiednie, a tylko nieliczni sugerują, że postulaty strajkujących pracowników oświaty są niewystarczające (3%). Co dziesiąty respondent nie ma wyrobionej opinii w tej kwestii (10%).

CBOS

RYS. 3. Czy, Pana(i) zdaniem, oczekiwania finansowe nauczycieli kierowane pod adresem rządu są odpowiednie, zbyt duże, czy też zbyt małe?

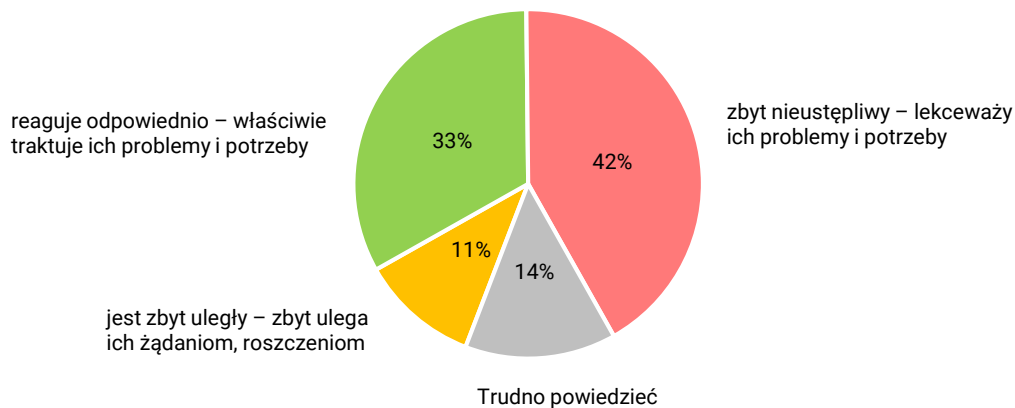

Wyrażane przekonania zależą głównie od statusu materialnego respondentów. Im niższe są ich dochody *per capita* oraz im gorzej oceniana jest przez nich własna sytuacja materialna, tym częściej podzielają opinię, że oczekiwania nauczycieli są wygórowane (zob. tabelę aneksową 2). Przekonania rodziców dzieci w wieku szkolnym i przedszkolnym w zasadzie nie różnią się w tej kwestii od opinii ogółu badanych.

OCENA REAKCJI RZĄDU NA PROTESTY NAUCZYCIELI

Reakcja rządu wobec strajkujących nauczycieli najczęściej (42% wskazań) określana jest przez Polaków jako niewystarczająca. Ankietowani twierdzą, że strona rządowa wykazuje zbyt dużą nieustępliwość, lekceważąc w ten sposób problemy i potrzeby nauczycieli. Co trzeci badany (33%) ofertę rządu kierowaną pod adresem protestujących nauczycieli określa jako odpowiednią, a co dziewiąty (11%) uważa, że rząd jest zbyt uległy i za bardzo wychodzi naprzeciw żądaniom i roszczeniom protestujących.

RYS. 4. Czy, Pana(i) zdaniem, rząd w stosunku do protestujących nauczycieli:

Propozycje rządu kierowane do nauczycieli postrzegane są odmiennie w poszczególnych elektoratach partyjnych. Zwolennicy PiS w większości (56%) przekonani są, że rząd reaguje odpowiednio, natomiast wśród wyborców pozostałych ugrupowań przeważa przekonanie o lekceważeniu nauczycieli przez stronę rządową – najczęściej przekonani są o tym zwolennicy PO (78%) i Wiosny (71%).

TABELA 2

Potencjalne elektoraty*	Czy, Pana(i) zdaniem, rząd w stosunku do protestujących nauczycieli:			
	jest zbyt uległy – zbyt ulega ich żądaniom, roszczeniom	reaguje odpowiednio – właściwie traktuje ich problemy i potrzeby	zbyt nieustępliwy – lekceważy ich problemy i potrzeby	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Prawo i Sprawiedliwość (wraz z Solidarną Polską i Porozumieniem)	18	56	13	13
Platforma Obywatelska RP	4	14	78	4
Polskie Stronnictwo Ludowe**	11	32	48	9
Wiosna	3	18	71	8
Kukiz'15**	2	37	51	10
Trudno powiedzieć, jeszcze nie wiem, waham się	4	28	46	22
Nie głosujący	9	27	40	24

* Określone na podstawie deklaracji poparcia danego ugrupowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych

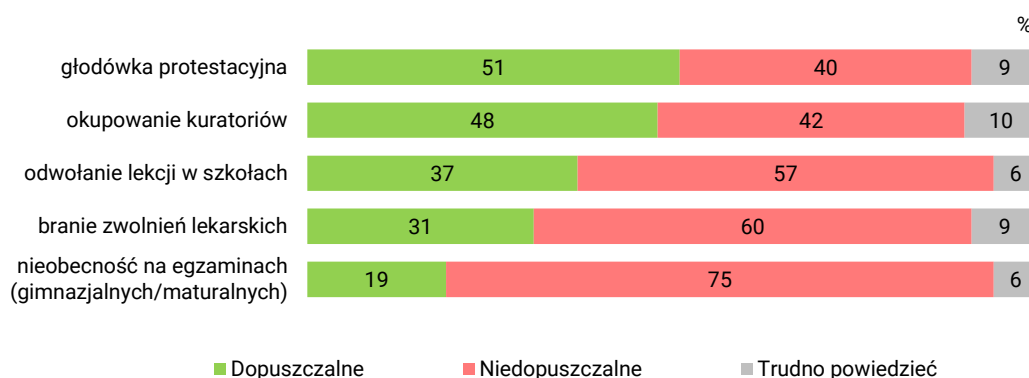
** Wyniki dotyczące wyborców tego ugrupowania należy traktować ostrożnie ze względu na ich niewielką liczebność w próbie

AKCEPTOWALNE FORMY PROTESTU NAUCZYCIELI

Respondenci, zapytani o różnego rodzaju formy protestu nauczycieli, większość z przedstawionych ocenie uznali za niedopuszczalne, w tym zwłaszcza te, które w jakiś sposób godzą w uczniów – np. poprzez odwołanie lekcji lub egzaminów. Trzy czwarte (75%) uważa, że niedopuszczalną formą protestu jest celowa nieobecność nauczycieli na egzaminach (gimnazjalnych lub maturalnych), a trzy piąte sprzeciwia się braniu przez nauczycieli nieuprawnionych zwolnień lekarskich (60%) oraz odwoływaniu lekcji w szkołach (57%). Z kolei głódówka protestacyjna oraz okupowanie kuratoriów to formy protestu, które nieco częściej spotykają się ze społeczną akceptacją niż ze sprzeciwem.

CBOS

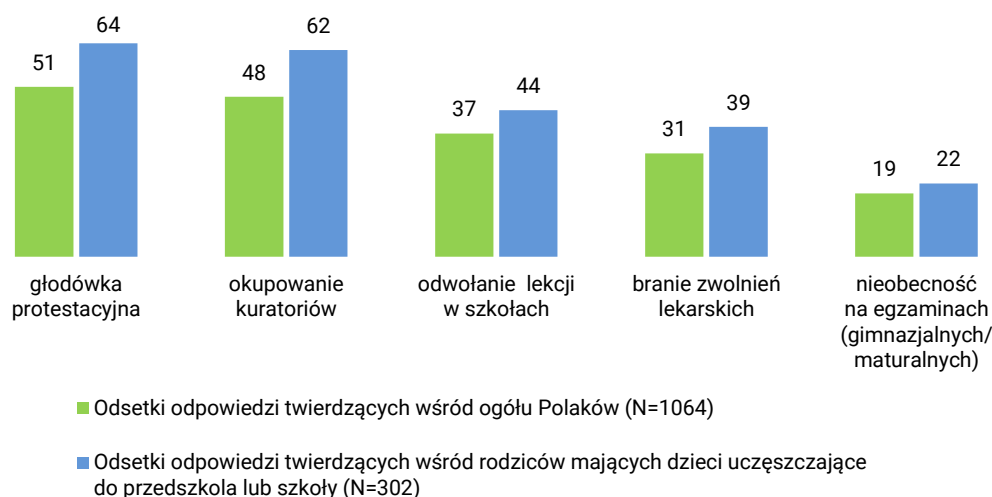
RYS. 5. Czy, Pana(i) zdaniem, dopuszczalne czy też niedopuszczalne, są takie formy protestu nauczycieli jak:

Rodzice dzieci uczęszczających do szkół i przedszkoli są, jak się okazuje, bardziej wyrozumiali dla wszystkich ocenianych form protestu nauczycieli niż ogół badanych.

CBOS

RYS. 6. Czy, Pana(i) zdaniem, dopuszczalne są takie formy protestu nauczycieli jak:

Polacy w ocenie strajku nauczycieli są dość mocno podzieleni, jednak szala przechyla się raczej w kierunku poparcia niż sprzeciwu (44% wobec 36%) i, co istotne, poparcie to jest ponadprzeciętne wśród rodziców dzieci uczęszczających obecnie do szkół i przedszkoli (50%). Reakcja rządu na postulaty protestujących nauczycieli oceniana jest przez Polaków najczęściej jako niewystarczająca (42% wskazań), w tym uznają ją za taką przede wszystkim zwolennicy partii pozostających w opozycji do rządzących. W elektoracie PiS dominuje przekonanie, że rząd odpowiednio reaguje na postulaty nauczycieli (56%). Pomimo że Polacy wydają się oczekiwać od rządu większej uścipliwości w stosunku do protestujących nauczycieli, jednak oczekiwania strajkujących najczęściej uznają za zbyt duże (47% wskazań). Przekonanie takie jest tym częstsze, im niższy status materialny badanych.

Zastrzeżenia większości Polaków budzą takie formy protestu nauczycieli, jak odwoływanie lekcji, branie zwolnień lekarskich czy – szczególnie – nieobecność na egzaminach.

Opracował

Rafał Boguszewski

TABELA 1

		Jaki jest Pana(i) stosunek do protestów organizowanych przez nauczycieli?				Liczba osób
		Popieram je	Odnoszę się do nich obojętnie	Jestem im przeciwny(a)	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		44	17	36	3	1062
Płeć	Mężczyźni	44	16	37	3	501
	Kobiety	43	18	36	3	561
Wiek	18–24 lata	52	21	28		82
	25–34	47	22	30	2	206
	35–44	51	18	29	3	197
	45–54	47	16	33	4	160
	55–64	40	14	45	1	192
	65 lat i więcej	33	12	48	7	224
Miejsce zamieszkania	Wieś	37	22	37	3	422
	Miasto do 19 999	45	15	39	2	150
	20 000 – 99 999	45	14	40	2	225
	100 000 – 499 999	47	15	33	4	172
	500 000 i więcej mieszk.	62	7	26	6	93
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	39	19	39	3	187
	Zasadnicze zawodowe	30	19	47	4	253
	Średnie	42	14	40	4	335
	Wyższe	60	18	21	1	287
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	66	16	17	1	122
	Średni personel, technicy	64	14	20	2	47
	Pracownicy adm.-biurowi	39	21	37	2	68
	Pracownicy usług	57	7	34	2	66
	Robotnicy wykwalifikowani	35	20	41	4	128
	Robotnicy niewykwalifik.	39	14	42	5	44
	Rolnicy	28	33	38	1	51
	Pracujący na własny rach.	60	14	24	3	55
	Bezrobotni	52	15	31	3	23
	Emeryci	33	12	49	5	262
	Renciści	38	18	43	1	67
	Uczniowie i studenci	64	17	19		58
	Gospodynie domowe i inni	28	29	41	1	73
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	59	13	28	0	156
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	41	19	32	9	83
	sekt. prywat. poza rolnict.	49	17	32	3	293
	prywatnym gosp. rolnym	30	32	37	1	49
Dochody na jedną osobę	Do 899 zł	32	21	44	4	113
	Od 900 zł do 1299 zł	29	15	52	3	160
	Od 1300 zł do 1799 zł	44	12	39	5	156
	Od 1800 zł do 2499 zł	52	16	30	2	157
	2500 zł i więcej	60	14	22	4	177
Ocena własnych war. mater.	Złe	33	12	49	6	52
	Średnie	39	17	40	4	340
	Dobre	47	17	34	2	670
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	25	11	63	1	53
	Raz w tygodniu	37	20	41	3	460
	1–2 razy w miesiącu	47	19	32	3	162
	Kilka razy w roku	50	14	32	4	228
	W ogóle nie uczestniczy	58	14	25	4	146
Poglądy polityczne	Lewica	68	6	20	5	157
	Centrum	50	20	29	1	290
	Prawica	30	16	53	2	382
	Trudno powiedzieć	43	22	30	5	219

TABELA 2

		Czy, Pana(i) zdaniem, oczekiwania finansowe nauczycieli kierowane pod adresem rządu są odpowiednie, zbyt duże czy też zbyt małe?				Liczba osób
		Zbyt duże	Odpowiednie	Zbyt małe	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		47	40	3	10	1060
Płeć	Mężczyźni	46	40	5	9	500
	Kobiety	47	40	2	11	560
Wiek	18–24 lata	43	49	3	6	82
	25–34	39	42	5	13	206
	35–44	46	43	4	8	197
	45–54	48	36	3	14	160
	55–64	57	38	1	4	191
	65 lat i więcej	46	37	4	14	224
Miejsce zamieszkania	Wieś	50	33	4	13	420
	Miasto do 19 999	51	42	2	6	149
	20 000 – 99 999	46	44	2	8	225
	100 000 – 499 999	46	43	2	9	172
	500 000 i więcej mieszk.	26	55	10	8	93
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	49	32	3	16	187
	Zasadnicze zawodowe	58	31	3	7	253
	Średnie	49	38	4	9	334
	Wyższe	32	55	3	10	286
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	31	53	4	13	121
	Średni personel, technicy	28	55	7	10	47
	Pracownicy adm.-biurowi	49	38	8	6	68
	Pracownicy usług	40	44	6	9	66
	Robotnicy wykwalifikowani	57	31	1	10	128
	Robotnicy niewykwalifik.	47	46	2	5	44
	Rolnicy	55	21	5	19	51
	Pracujący na własny rach.	38	49	3	10	54
	Bezrobotni	46	39	3	12	23
	Emeryci	50	36	4	10	262
	Renciści	56	32	1	11	67
	Uczniowie i studenci	34	58	2	5	58
	Gospodynie domowe i inni	56	33		11	73
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	44	45	4	7	155
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	42	40	9	9	83
	sekt. pryw. poza rolnict.	42	44	2	11	292
	prywatnym gosp. rolnym	54	24	5	18	49
Dochody na jedną osobę	Do 899 zł	59	32	4	5	112
	Od 900 zł do 1299 zł	61	27	3	9	160
	Od 1300 zł do 1799 zł	40	47	2	11	156
	Od 1800 zł do 2499 zł	46	42	4	7	156
	2500 zł i więcej	29	59	4	8	177
Ocena własnych war. mater.	Złe	62	23	6	10	52
	Średnie	47	35	5	13	340
	Dobre	45	44	2	9	668
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	58	26		16	53
	Raz w tygodniu	53	36	1	10	460
	1–2 razy w miesiącu	43	43	5	9	161
	Kilka razy w roku	45	42	6	7	228
	W ogóle nie uczestniczy	30	52	5	13	146
Poglądy polityczne	Lewica	28	61	6	4	156
	Centrum	40	45	5	10	290
	Prawica	62	29	2	7	382
	Trudno powiedzieć	41	38	1	20	219

TABELA 3

		Czy, Pana(i) zdaniem, rząd w stosunku do protestujących nauczycieli:				Liczba osób
		jest zbyt uległy – nadmiernie ulega ich żądaniom, roszczeniom	reaguje odpowiednio – właściwie traktuje ich problemy i potrzeby	jest zbyt nieustępliwy – lekceważy ich problemy i potrzeby	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		11	33	42	14	1062
Płeć	Mężczyźni	11	34	42	13	501
	Kobiety	11	33	41	15	560
Wiek	18–24 lata	9	21	50	20	82
	25–34	10	27	48	15	206
	35–44	5	33	44	18	197
	45–54	11	32	44	13	160
	55–64	14	41	37	9	192
	65 lat i więcej	14	38	34	14	224
Miejsce zamieszkania	Wieś	12	35	37	17	422
	Miasto do 19 999	17	28	38	17	149
	20 000 – 99 999	11	36	43	10	225
	100 000 – 499 999	7	32	45	16	172
	500 000 i więcej mieszk.	2	32	61	5	93
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	14	28	38	20	187
	Zasadnicze zawodowe	15	46	28	11	253
	Średnie	11	32	43	13	335
	Wyższe	5	27	54	14	286
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	4	28	58	10	121
	Średni personel, technicy	2	22	60	16	47
	Pracownicy adm.-biurowi	9	39	34	17	68
	Pracownicy usług	10	32	47	11	66
	Robotnicy wykwalifikowani	8	35	43	14	128
	Robotnicy niewykwalifik.	24	17	39	20	44
	Rolnicy	11	44	21	24	51
	Pracujący na własny rach.	6	32	52	10	55
	Bezrobotni	8	39	37	16	23
	Emeryci	14	41	35	10	262
	Renciści	24	37	22	17	67
	Uczniowie i studenci	5	19	56	20	58
	Gospodynie domowe i inni	15	22	43	20	73
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	7	30	53	9	155
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	6	36	44	15	83
	sekt. prywat. poza rolnict.	9	28	46	17	293
	prywatnym gosp. rolnym	12	44	25	18	49
Dochody na jedną osobę	Do 899 zł	16	37	34	13	112
	Od 900 zł do 1299 zł	12	43	29	17	160
	Od 1300 zł do 1799 zł	14	31	45	9	156
	Od 1800 zł do 2499 zł	9	33	48	10	157
	2500 zł i więcej	6	25	58	11	177
Ocena własnych war. mater.	Złe	20	30	38	13	52
	Średnie	12	37	37	14	340
	Dobre	10	32	45	14	670
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	13	50	15	22	53
	Raz w tygodniu	14	37	33	16	460
	1-2 razy w miesiącu	10	30	46	13	162
	Kilka razy w roku	9	28	52	11	228
	W ogóle nie uczestniczy	4	27	58	11	146
Poglądy polityczne	Lewica	7	19	68	6	157
	Centrum	11	26	50	13	290
	Prawica	14	51	24	10	382
	Trudno powiedzieć	7	22	43	28	219